

**ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
Держком.
України
19.11.2003 N 193
(z1110-04)

Зареєстровано в
Міністерстві
юстиції України
8 вересня 2004 р.
за N 1113/9712

ПОРЯДОК
утримання кладовищ та інших місць поховань

*{ Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства
N 328 (з1194-12) від 03.07.2012 }*

Цей Порядок розроблено з метою реалізації положень Закону України "Про поховання та похоронну справу" (1102-15).

1. Вимоги до розміщення та облаштування
місць поховань

1.1. Для розміщення місця поховання спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування відповідно до вимог земельного законодавства та гігієнічних вимог щодо облаштування і утримання кладовищ у населених пунктах України (ДСанПіН 2.2.2.028.99) надається земельна ділянка. Наявність місця поховання передбачається проектом планування та забудови населеного пункту з урахуванням подальшого розширення його території.

Площа ділянки, відведеної під місця традиційного поховання, визначається з розрахунку 0,24 га на 1000 чоловік, що проживають у міській, та 0,1 га на 1000 чоловік у сільській місцевостях. Для організації поховання урн з прахом померлого ця норма становить 0,02 га на 1000 чоловік. Розміри земельних ділянок, що відводяться для поховання, допускається уточнювати залежно від співвідношення місць традиційного поховання і місць для поховання урни з прахом, з урахуванням місцевих умов.

Мінімальна територія місць поховань - 0,5 га.

1.2. Місця поховань (кладовища) повинні мати сплановану і впорядковану територію, упорядковані під'їзні шляхи, бути забезпеченими транспортним зв'язком з населеним пунктом.

1.3. Територія місць поховань може бути використана для поховання померлих тільки після завершення всіх будівельних робіт, передбачених проектно-кошторисною документацією.

1.4. Територія місць поховань повинна бути обов'язково огорожена, поділена на ділянки-сектори, що відокремлюються поміж собою дорогами шириною 3,5 м з розрахунку одностороннього руху. Місця для роз'їзду автотранспорту повинні розташовуватися на перехресті доріг і мати радіус повороту. Проїжджа частина центральної дороги повинна бути шириною 6,5 м, а на території місць поховань великих міст - до 9 м.

1.5. На території місць поховань розміщують:
господарський двір, на якому розташовують допоміжні будівлі;
будівлі, призначені для проведення громадських панаяид:
Будинки трауру, ритуальні майданчики тощо;
водопостачання для поливання зелених насаджень, шахтні колодязі, вода яких передбачена для технічних потреб відвідувачів та персоналу, а в разі їх відсутності використовують ємкості для води;
освітлення;
спеціальні місця для розміщення контейнерів зі сміттям тощо;
каналізовані громадські туалети з радіусом обслуговування 0,5 км; при відсутності каналізації - туалети з водонепроникним вигрібом, до якого забезпечено вільний під'їзд асенізаційного

транспорту.

1.6. Території місць поховань підлягають озелененню з найбільшим збереженням існуючих насаджень.

1.7. Сектори території місць поховань поділяються на ряди та місця, відстань між рядами повинна бути один метр, між ділянками поховань в ряду - 0,5 м.

1.8. На території місць поховань не можуть бути розміщені об'єкти іншої, крім комунальної, форми власності, за винятком намогильної споруди, склепу та колумбарної ніші, які є власністю особи, що придбала їх за власні кошти.

2. Вимоги щодо експлуатації кладовищ, інших місць поховань, реєстрації поховань та перепоховань, обліку намогильних споруд на місці поховань

2.1. Уведення кладовища в експлуатацію дозволяється тільки після виконання всіх робіт, передбачених проектом, і прийняття закінченого будівництва.

У сільській місцевості можна обмежитися влаштуванням огорожі, освітлення, туалету, колодязя, під'їзної дороги, стоянки для автотранспорту та благоустроєм основних доріг на території кладовища.

Поховання померлих чи їх праху після кремації дозволяється проводити на діючих кладовищах, уведених в експлуатацію згідно з

чинним законодавством України.

2.2. На вході до кладовища на спеціальному рекламному щиті вивішуються для населення основні положення Закону України "Про поховання та похоронну справу" (1102-15), інші нормативно-правові акти та режим роботи кладовища. Установлюється щит із зображенням схематичного плану кладовища, зазначенням секторів з номерами, місць почесного поховання, напрямку головної алеї та основних доріг, розташування будівельних споруд, допоміжних будівель, громадського туалету тощо.

2.3. Поховання померлих чи їх праху після кремації здійснюється лише на підставі свідоцтва про смерть та оформленого в установленому порядку договору-замовлення на організацію та проведення поховання (далі - договір-замовлення).

2.4. За зверненням Виконавця волевиявлення чи особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, на території кладовища безоплатно виділяється місце для поховання померлого.

На бажання Виконавця волевиявлення чи особи, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, для поховання двох чи більше померлих безоплатно виділяється місце для родинного поховання.

2.5. Кожне поховання померлого здійснюється в окремій могилі.

2.6. Довжина могили для дорослого повинна бути не менше двох метрів, ширина - 1 м, глибина - не менше 1,5 м від поверхні землі до кришки труни, з урахуванням місцевих ґрунтово-кліматичних умов. У разі поховання померлих дітей розміри могили можуть бути відповідно зменшені.

Відстань від дна могили до рівня стояння ґрунтових вод повинна бути не менше 0,5 м, висота намогильного горбка - 0,5 м.

У разі поховання тіла померлого в сидячому положенні товщина ґрунту над тілом померлого від поверхні землі має бути не меншою за 1 метр.

2.7. У містах, де функціонують крематорії, поховання здійснюється в спеціально побудованих колумбаріях чи пристосованих для цього огорожувальних стінах кладовищ, конструкція яких повинна передбачати не більше трьох рядів ніш по вертикалі та забезпечувати вільний доступ до них.

Для поховання урни з прахом у землю виділяється місце розміром 0,8 x 0,8 м, де можливе розташування декількох урн, виходячи з розрахунку встановлення їх по вертикалі. Глибина поховання не нормується.

2.8. Під кожную могилу надається ділянка таких розмірів:

Назва поховання	Розмір				
	Земельної ділянки			Могили	
	площа, кв.м	довжина, м	ширина, м	довжина, м	ширина, м
Родинне	6,6	2,2	3,0	2,0	1,0
Подвійне	4,8	2,2	2,2	2,0	1,0
Одинарне	3,3	2,2	1,5	2,0	1,0
Урна з прахом	0,64	0,8	0,8	0,8	0,8

Примітка: У разі поховання померлого в нестандартній труні викопується могила залежно від довжини труни.

2.9. Рішенням виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у місцях поховання можуть бути відведені сектори для почесних поховань, поховання померлих (загиблих) військовослужбовців

(сектори військових поховань), а також сектори для поховання померлих за національною чи релігійною ознакою.

Для почесних поховань можуть відводитися земельні ділянки поза територією місць поховання, на яких створюються меморіальні бульвари, сквери, парки і кургани Слави (стаття 23 Закону України "Про поховання та похоронну справу" (1102-15).

Рішення про почесне поховання приймається в кожному конкретному випадку.

2.10. Для поховання померлих одиноких громадян, осіб без певного місця проживання, громадян, від поховання яких відмовилися рідні, невідомі, невідомі трупів надається земельна ділянка під одинарне поховання.

2.11. Кожне поховання та перепоховання реєструється в спеціальній Книзі реєстрації поховань та перепоховань померлих громадян (далі - Книга реєстрації), форму якої наведено в додатку 1.

Запис до Книги реєстрації здійснюється в алфавітному порядку, за роками, у цілому по кладовищу чи, де це необхідно, окремо за кожним сектором. Усі графи Книги реєстрації обов'язково заповнюються чорним або фіолетовим чорнилом. Виправлення написаного в Книзі реєстрації не допускається. Книга реєстрації має бути прошнурованою, пронумерованою та скріпленою печаткою. Книга реєстрації зберігається на кладовищі постійно, а в разі ліквідації кладовища - передається на зберігання до архіву органу місцевого самоврядування.

Для забезпечення ведення Книги реєстрації в населеному пункті визначається конкретний Виконавець.

Після здійснення поховання Виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, як користувачу місця поховання видається відповідне свідоцтво про поховання, яке дає право на встановлення намогильної споруди в межах могили, вирішення питання про проведення підпоховання,

облаштування місця поховання, здійснення інших дій, які не суперечать чинному законодавству. Зразок свідоцтва про поховання наведено в додатку 2.

2.12. Перепоховання останків померлих допускається у виняткових випадках при наявності обґрунтованої причини.

Для прийняття рішення щодо здійснення перепоховання останків померлого користувач місця поховання подає такі документи:

заяву користувача з обґрунтуванням причин перепоховання;
висновок місцевого закладу санепідемслужби про можливість ексгумації;

лікарське свідоцтво про смерть;
дозвіл виконавчого органу відповідної сільської, селищної, міської ради на поховання останків на іншому кладовищі.

За результатами розгляду поданих документів виноситься рішення про перепоховання останків померлого на інше місце поховання чи, у разі відсутності підстав, видається користувачу обґрунтована письмова відмова.

Ритуальна служба забезпечує оформлення договору-замовлення на перепоховання та призначають термін його проведення.

Ексгумація здійснюється, як правило, у зимовий період, через рік після поховання в піщаних ґрунтах і через три роки - при похованні у зволжених ґрунтах важкого механічного складу та глиняних ґрунтах. Ексгумація проводиться в присутності медичного працівника, участь якого при проведенні перепоховання забезпечує користувач.

Винятком з правил є перепоховання урни з прахом, а також ексгумація трупа, яка здійснюється згідно із статтею 192 Кримінально-процесуального кодексу України (1002-05).

Після ексгумації могила повинна бути засипана, поверхня ґрунту розрівняна та засіяна травою.

Про виймання останків із могили робиться запис у Книзі реєстрації, а при похованні в іншому місці робиться новий запис до Книги реєстрації.

2.13. На могилах (місцях родинного поховання), у межах наданої земельної ділянки, можуть установлюватися намогильні споруди та елементи благоустрою могили.

Для установлення намогильної споруди до ритуальної служби або виконавчого органу сільської, селищної, міської ради подаються такі документи: { Абзац другий пункту 2.13 глави 2 в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства N 328 (z1194-12) від 03.07.2012 }

оригінал свідоцтва про смерть похованого;

свідоцтво про поховання або в разі його відсутності письмову згоду користувача місця поховання (користувача місця родинного поховання) на встановлення намогильної споруди; { Абзац четвертий пункту 2.13 глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства N 328 (z1194-12) від 03.07.2012 }

документи, що підтверджують придбання намогильної споруди, її ціну та дату реалізації;

реквізити виконавця намогильної споруди.

Одразу після отримання ритуальною службою або виконавчим органом сільської, селищної, міської ради документів, визначених у цьому пункті, вони мають забезпечити безперешкодний доступ на територію кладовища транспортного засобу, на якому перевозиться намогильна споруда, визначена у документі. { Пункт 2.13 глави 2 доповнено абзацом сьомим згідно з Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства N 328 (z1194-12) від 03.07.2012 }

Після виконання робіт з облаштування могили користувач зобов'язаний забезпечити прибирання території біля могили та винесення сміття до спеціально відведених місць на кладовищі.

Установлені намогильні споруди реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) в Книзі обліку

намогильних споруд (далі - Книга обліку). Форма Книги обліку наведена в додатку 3. Термін зберігання Книги обліку намогильних споруд постійний. Записи до Книги обліку проводяться в алфавітному порядку. Заповнюється Книга обліку в одному примірнику.

Усі намогильні споруди, що встановлюються на могилі, повинні відповідати стандартам та технологіям.

3. Вимоги щодо утримання та охорони місць поховань

3.1. Утримання кладовищ, військових кладовищ, військових братських та одиночних могил, земельних ділянок для почесних поховань, братських могил, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених невідомих трупів та охорона всіх місць поховань забезпечуються виконавчим органом сільської, селищної, міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету.

Утримання місць поховань, що перебувають на державному обліку як об'єкти культурної спадщини, забезпечують виконавчі органи сільських, селищних, міських рад із залученням органів охорони культурної спадщини.

3.2. Охорона місць поховань здійснюється відповідно до статті 31 Закону України "Про поховання та похоронну справу" (1102-15).

3.3. У разі осквернення могил, місць родинного поховання, навмисного руйнування чи викрадання колумбарних ніш, намогильних споруд та склепів відшкодування матеріальних збитків користувачу (Власнику) здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету.

У разі природного руйнування намогильних споруд, гарантійний термін яких скінчився, їх відновлення здійснюється за рахунок користувача.

У разі крадіжок, осквернення чи пошкодження намогильної споруди, яка не зареєстрована в установленому порядку,

відшкодування Власникам матеріальних збитків не здійснюється.

Начальник управління благоустрою
та комунального обслуговування

Я.А.Стеценко

Додаток 1
до п. 2.11 Порядку утримання
кладовищ та інших місць
поховань

КНИГА РЕЕСТРАЦІЇ

поховань та перепоховань померлих громадян

Назва населеного пункту, _____
 адреса кладовища _____

Дата поховання	П.І.Б. померлого	Дата смерті	Місце поховання померлого			Причина смерті	Свідоцтво про смерть		Прізвище особи, яка зобов'язалася поховати померлого	Адреса та номер телефону особи, яка зобов'язалася поховати померлого	Прізвище вача місця поховання, родинного поховання та номер свідництва про поховання	Адреса та номер телефону вача місця поховання, родинного поховання	Хто проводив поховання (назва організації та номер договору-замовлення)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		народ-ження		ділянка	ряд	місце		номер актового запису	ким видано					

Додаток 2
 до п. 2.11. Порядку
 утримання кладовищ та
 інших місць поховань

**СВІДОЦТВО
про поховання**

(прізвище, ім'я, по батькові померлого)

(свідоцтво про смерть N _____ від "____" _____ року),
 похований "____" _____ року на ділянці N ____, ряд N _____,
 місце N _____ кладовища, розміщеного в _____
 (назва населеного пункту)

на вулиці _____, про що в книзі
 реєстрації поховань та перепоховань померлих громадян зроблений
 відповідний запис "____" _____ року за N _____.

Підпис

печатка

Реєстраційний номер та дата видачі

{ Додаток 2 в редакції Наказу Міністерства регіонального розвитку,
 будівництва та житлово-комунального господарства N 328
 (з1194-12) від 03.07.2012 }

Додаток 3
 до п. 2.13. Порядку
 утримання кладовищ та інших
 місць поховань

КНИГА ОБЛІКУ
намогильних споруд

На кладовищі _____
назва населеного пункту _____

Прізвище та ім'я померлого	Номер свідоцтва про смерть, ким видано	Місце поховання			Прізвище та ім'я користу- вача, номер свідоцтва про поховання	Характеристика намогильної споруди з визначенням матеріалу, з якого її виготовлено	Вартість намогильної споруди (у цінах, підтвер- джених відповідними документами)	Документи, що підтвер- джують придбання намогиль- ної споруди, дата реалізації	Намогильну споруду виготовив (повна назва суб'єкта господарсь- кої діяльності)	Дата устано- влення намо- гильної споруди	Гаран- тійний термін на намо- гильну споруду (початок та кінець)	П.І.Б. власника намо- гильної споруди
		ділянка	ряд	місце								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13